

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

SZKUTNICTWO, czyli budowanie statków?

il. Art Group

SZKUTNIK to 'specjalista w zakresie szkutnictwa', a SZKUTNICTWO to 'rzemieślnicza, przemysłowa i amatorska budowa i naprawa statków, łodzi i jachtów'. Dlaczego zatem mamy SZKUTNICTWO, a nie np. „statecznictwo”? Dlaczego mówimy SZKUTNIK, a nie np. „statnik”? Zanim zaczęliśmy nazywać statki STATKAMI, po wodach Bałtyku, a później po Wiśle pływały SZKUTY, o których niedawno Wam opowiadaliśmy. SZKUTA to bardzo dawne zapożyczenie z języka holenderskiego. STATEK natomiast to słowo rodzime, jeszcze starsze niż SZKUTA, jednak w takim znaczeniu, jakie obecnie mu przysługuje, jest używane dopiero od XVII w. Wcześniej, od XIV w. STATKIEM nazywano wszelkie mienie, zwłaszcza stanowiące wyposażenie domu, dobytek, żywy inwentarz, bydło, naczynia, narzędzia, a także sposób życia, obyczaje, porządek, wytrwałość, uczynki i ich skutki. Słowem – wszystko to, co w jakiś sposób „stało” czy „było stałe”, bo STATEK to etymologicznie to ‘to, co stoi’. Pozostałością dawnych znaczeń STATKU są STATKI ‘naczynia kuchenne’, STATECZNY ‘zrównoważony’ lub ‘stabilny’, USTATKOWAĆ się, DOSTATEK i in. Budowaliśmy zatem SZKUTY znacznie wcześniej niż zaczęliśmy pływać STATKAMI...